

MEDICINĂ VETERINARĂ

CZU 619: 616.15 – 022.6 – 036.22:636.92

SITUAȚIA EPIZOOTICĂ, MĂSURILE DE COMBATERE ȘI PROFILAXIE A BOLII HEMORAGICE INFECȚIOASE LA IEPURI

T. SPĂȚARU, N. STARCIUC, I. SCUTARU, C. COJOCARU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. The article presents the investigations of the epizootic situation of the rabbits haemorrhagic disease in the private farm „Stepașca” as well as the forms of its clinical manifestation, pathomorphological modifications and immunological efficiency of the monovalent and associate vaccines. The epizootic situation developed with 30% and affected the rabbits in 2005 and in 2007. In the same time the mortality was 42% and in 2007 – 19%. Mortality made up 47% and 15%. Pathomorphological lesions in the internal organs were in the form of hemorrhages on the liver in 100% of rabbits. More effective prophylactic effects were obtained when the vaccination was made with monovalent vaccines.

Key words: Clinical manifestation, Epizootic situation, Mortality, Pathomorphological lesions, Prophylaxis, Rabbits haemorrhagic disease.

INTRODUCERE

Creșterea iepurilor este o ramură cu beneficii economice din mai multe considerente și anume: se dezvoltă rapid, carnea lor este dietetică, iar din blană se confecționează îmbrăcăminte și încălțăminte (V. Stănescu, 1984).

Ca și alte specii de animale iepurii sînt afectați de diferite boli de origine metabolică, parazitară, infecțioasă, intoxicații (Ch. Dărăbuș et al., 1998).

Printre bolile infecțioase mai periculoase la iepure sînt: boala hemoragică, pasteureloza, mixomatoza și altele. Mai devastatoare se consideră boala hemoragică la iepure care evoluează cu o morbiditate și o mortalitate de pînă la 100 % în focarele de boală (Șevcenco et al., 1996; T. Perianu et al., 2005).

Boala hemoragică a iepurelui este o boală cu evoluție acută, înalt contagioasă, care se caracterizează prin tabloul diatezei hemoragice în toate organele, îndeosebi în pulmonii, ficat (D. Gelmetti et al. 1998; T. Perianu et., al. 2005). Sînt afectați receptiv numai iepurii indiferent de vîrstă, sex și specie. Cazuri de boală la om și alte specii de animale n-au fost înregistrate.

MATERIAL ȘI METODĂ

Studierile au fost efectuate la ferma de iepuri a Întreprinderea Individuale „Stepașca”, situată la marginea or. Rezina și în sectorul particular din s. Țareuca. Diagnosticul bolii hemoragice la iepuri (BHI) în efectivele menționate a fost stabilit pe baza datelor epizootologice, tabloul clinic și patomorfologic.

În scopul profilaxiei acestei maladii la iepuri au fost efectuate vaccinări începînd cu vîrsta de 45 zile. Pentru profilaxia acestei boli au fost folosite vaccinurile:

1. vaccinul tisular inactivat lichid contra BHI.
2. vaccinul asociat leaficitat contra BHI și mixomatozei.

Pentru combaterea și profilaxia coccidiozei la iepuri s-a efectuat himioprofilaxia. Mai organizat aceste măsuri se efectuau în Î.I. „Stepașca”, mai neregulate sau chiar deloc în gospodăriile particulare din s. Țareuca.

Dezinfecțiile curente și la necesitate, la apariția focarului se efectuau folosind diferite preparate dezinfectante: soluția de formol de 4%, hidroxid de Na 2-3%, var clorat ce conține nu mai puțin de 5% clor activ, totodată respectîndu-se odihna tehnologică.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

1. Situația epizootică privind boala hemoragică la iepuri în Î.I. Stepașca” și în sectorul particular din s. Țareuca în perioada anilor 2005-2007

În aceste efective de iepuri, pe parcursul ultimilor trei ani, au fost înregistrate următoarele maladii infecțioase ca: boala hemoragică, mixomatoza, unele cazuri de pasteureloză, coccidioză. Situația epizootică vizavi de aceste boli este prezentată în figura 1, din care observăm că cazurilor de BHI le revin 69 %, mixomatozei 10 %, pasteurelozei 8 %, altor boli aproximativ 13 %.

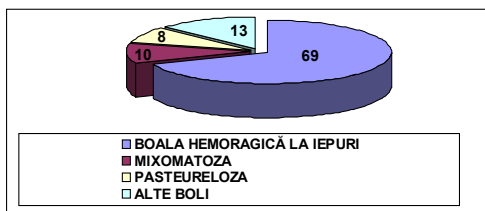

Fig. 1. Bolile întâlnite mai frecvent la iepuri

Situația epizootică față de această boală a fost efectuată pe baza datelor statistice a stației veterinare raionale Rezina de combatere a bolilor la animale și din datele registrului de ambulator și ale dărilor de seamă lunare și anuale ale medicului veterinar V. Silcenco din sectorul privat pe anii 2005 -2007.

Rezultatele situației epizootologice obținute pe întreprinderea individuală referitoare la BHI sunt prezentate în figura 2, care ne relevă următoarele: în 2005 BHI în gospodăria individuală a evoluat cu o afecțiune de 30 %, iar mortalitatea a constituit 24 %.

În anul 2006 - 2007 au fost afectați 21% și 14% din iepuri, mortalitatea a constituit 16 % și 9 % din cazurile de boală.

Rezultatele obținute pe sectorul particular pe aceeași ani ne relevă o situație epizootică mai agravată (fig. 3).

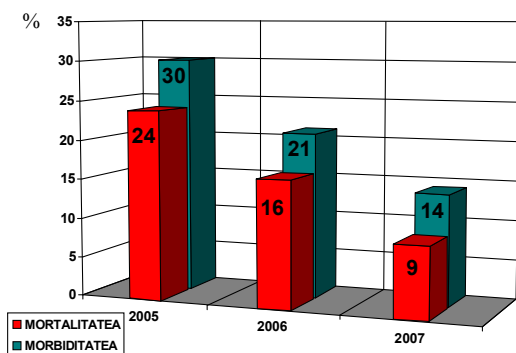

Fig. 2. Situația epizootică a BHI în ÎI „STEPAȘCA”

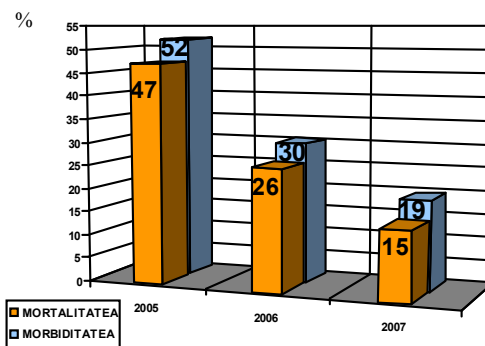

Fig. 3. Situația epizootică a BHI la iepuri în sectorul particular

Așa dar, în anul 2005 în sectorul privat Țareuca morbiditate a fost de 52%, iar mortalitatea de 47 %. În anul 2006 situația epizootică se îmbunătățește, indicii mortalității fiind cu 22 % mai mici, morbiditatea a constituit 30% de iepuri, afectați, iar mortalitatea 26%. În anul 2007 a fost înregistrată aceeași tendință de micșorare a cazurilor de boală, procentul de morbiditate scăzând pînă la 19%, iar mortalitatea de la 26% pînă la 15%.

Aceeași tendință de micșorare a cazurilor de boală a fost înregistrată și în întreprinderea individuală. Morbiditatea în 2007 față de 2005 a scăzut cu 16%, iar mortalitatea cu 15% (fig. 2 și 3). Reducerea procentului de morbiditate și mortalitate provocat de BHI la iepuri în aceste efective a avut loc ca rezultat al efectuării măsurilor de profilaxie și combatere a acestei maladii.

S-a efectuat un lucru mare de explicație printre crescătorii de iepuri despre modul cum se cresc iepurii: condițiile de întreținere, alimentația lor, metodele de dezinfecție și profilaxie contra diferitor boli infecțioase, termenele de efectuare a vaccinărilor, necesitatea și eficacitatea lor.

2. Formele de manifestare clinică și modificările anatomopatologice

În perioada examinării la ÎI „Stepașca” și la proprietarii din s. Țareuca au fost întâlnite 5 focare de boala hemoragică la iepuri. În total au fost afectați 168 iepuri de diferite vârste. Manifestările clinice au fost diverse în funcție de vîrstă și fonul imun.

Figurile 4 și 5 reflectă rezultatele cercetărilor care caracterizează evoluția clinică a bolii, forma

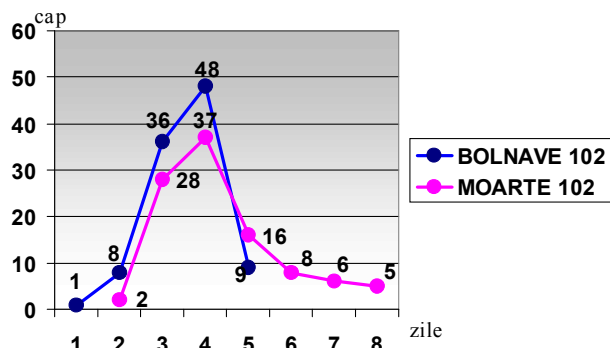

Fig. 4. Evoluția clinică a BHI (în focare primare)

supraacută de boală care se întâlnește la iepurii neimuni, când boala apare pentru prima dată. Morbiditatea constituie 100 % cu o evoluție de 2-3 zile, iar mortalitatea cu letalitate de 100 % în timp de 8 zile de la debutul bolii (fig. 4).

Pe figura 5 este prezentată forma de manifestare a bolii la apariția ei în efectivele nefavorabile sau în efectivele imunizate, însă în care imunitatea a fost redusă sub acțiunea diferitor factori. Din 66 de animale procentul de mortalitate a atins circa 51 de capete (77,2 %) dintre care 15 iepuri sau însănoșit, ce constituie 22,80 %.

Dacă în primul caz, mortalitatea de 100 % a avut loc în 3 zile, (Fig. 4), apoi în al doilea caz, în timp de 7 zile - 77%. (fig. 5).

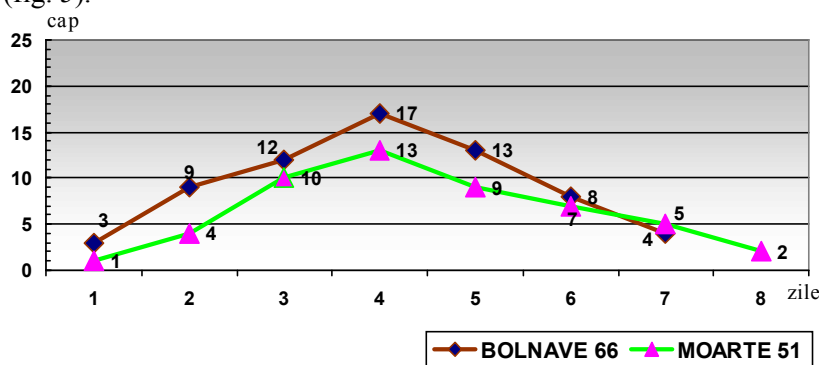

Fig. 5. Evoluția clinică a BHI, (în focare staționare și pe fonul imun)

3. Nivelul și gradul afecțiunilor organelor interne în cazurile mortale

În primul rând cadavrele aveau un aspect caracteristic ce se manifesta cu hemoragii la nivelul cavității nazale și bucale. Trenul posterior era murdar cu mase fecale sangvirulente.

La necropsia cadavrelor s-a depistat următorul tablou morfopatologic: hemoragii și focare necrotice pe ficat, splină, rinichi, cord.

Mucoasa tubului gastro-intestinal prezenta hemoragii și leziuni de inflamație cataral-hemoragică, hemoragii pe seroasele intestinale.

Gradul de afecțiune a organelor interne în examenul morfopatologic este prezentat în tabelul 1 de unde observăm că practic în 100 % cazuri sunt afectați ficatul și pulmonul, care prezintă distrofii, necroziuni și hemoragii. Rinichii, splina, cordul, tubul gastro-intestinal sînt afectați practic în 75-85 % din cazuri unde pot fi observate așa modificări ca hipertrofii, hemoragii și inflamații cataral-hemoragice. În alte organe modificări de așa ordin sînt întâlnite mai rar – 45-50 % din cazuri.

Tabelul 1

Gradul de afecțiune a organelor interne în examenul morfopatologic

Nr. crt.	Denumirea organelor	Gradul de afecțiune, %	Caracteristica modificărilor
1	Ficatul	100	Distrofie, necroze, hemoragii
2	Pulmonii	100	Edem, exudat sangvirulent, hemoragii
3	Rinichii	85	Hipermie, hemoragii
4	Splina	80	Hiperplazie, hiperemie, hemoragii
5	Cordul	75	Distrofie, hemoragii
6	Tubul gastro-intestinal	75	Inflamația cataral-hemoragică, hemoragii pe mucoase și seroase
7	Alte organe	45-50	Procese degenerative, hemoragii punctiforme

4. Diagnosticul

Diagnosticul bolii hemoragice la iepuri a fost stabilit în cazurile noastre luând în considerație datele epizootologice și schimbărilor morfopatologice. După vârsta se afectau iepurii cu vârsta mai mult de 2 luni, cu o frecvență înaltă în timpul rece și umed al anului. La necropsie s-au luat în considerație hemoragiile intense pe organele parenchimatose, îndeosebi pe ficat și în pulmoni.

Morbiditatea și mortalitatea este sub 100 %, fapt caracteristic numai pentru BHI. În efectivele unde iepurii au fost vaccinați boala n-a fost depistată, cu excepția a 2 efective unde s-a folosit vaccinul inactivat.

Diagnosticul diferențial s-a efectuat față de așa boli ca: pasteureloza, salmoneloza, colibaciloza, variola, coccidioza, mixomatoza, intoxicații prin examenul de laborator.

5. Imunoprofilaxia

În efectivele de iepuri din sectorul particular Țarlucă și ÎI "Stepașca" au fost vaccinați în total 563 iepuri de diferite vârste. Pentru imunizarea iepurilor au fost utilizate două vaccinuri: vaccin inactivat cultural contra BHI și Vaccinul asociat contra BHI și mixomatozei.

Cu vaccinul au fost vaccinați respectiv cu primul vaccin 365 capete, alte 198 capete cu vaccinul asociat. În efectivele de iepuri care au fost vaccinați cu vaccinul asociat, în două loturi au avut loc complicații postvaccinale la 22 de iepuri, Deci, eficacitatea imunologică în aceste loturi a constituit 88,9 %, iar în efectivele vaccinate cu vaccin monovalent efectul imunologic a constituit 100%.

CONCLUZII

1. Boala hemoragică la iepuri este o boală frecventă în sectorul particular, îndeosebi la efectivele nevaccinate.

2. Boala evoluează cu o morbiditate și mortalitate de până la 100 % într-un timp scurt, fapt ce servește totodată ca un criteriu de diferențiere.

3. Mai eficace (100%), s-a dovedit a fi administrarea vaccinului monovalent, comparativ cu cel asociat la care eficacitatea imunologică a constituit 88,9 %.

BIBLIOGRAFIE

1. Dărăbuș, Ch., Catana, N. Bolile infecțioase și parazitare ale iepurilor, Timișoara, 1998, 210 p.
2. Gelmetti, D., Griecon, V. Detection of rabbit haemorrhagic disease virus (RHDV) by in situ hybridization with a digoxigenin labeled RNA probe. J. Virol, 1998, p. 72, 219-226.
3. Pereanu, T., Spătaru, T. Bolile infecțioase ale animalelor. Viroze, vol. II, Iași, 2005, 505 p.
4. Stănescu, V. Bolile iepurilor de casă și combaterea lor, Ed. Cereș, București, 1984, 141 p.
5. Șevcenco, A, Vișneacov, I. Virusnaâ gemoragičeskaâ bolezn' krolikov, Moskva, 1996, 83 p.

Data prezentării articolului - 19.09.2008